

ACADEMIA ROMÂNĂ

„Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii”,

cod SIPOCA 3

Rezultatul R1: Analiza comparativă, la nivel european privind instrumentele de monitorizare a absolvenților pe piața muncii

Modulul 1: Instrumente de monitorizare și analiza datelor existente în 8 universități (Rezumat)

Elaborată de către autor:

Expert monitorizare 1

Conf. Dr. Flavian Ștefan Rădulescu

Activitățile desfășurate în vederea colectării și analizei datelor relevante pentru *monitorizarea inserției absolvenților pe piața muncii* au fost conforme cu instrucțiunile și recomandările disponibile, respectiv:

- stabilirea unui consens la nivelul grupului de experți asupra unui set de întrebări și a unui model unic de chestionar;
- transmiterea chestionarului în format electronic și editabil către instituțiile de învățământ superior alocate;
- contactarea telefonică a secretariatelor universităților și stabilirea unor persoane de legătură;
- stabilirea unei posibile date pentru interviu;

-colectarea de informații din documentele referitoare la statutul și activitatea instituțiilor (informații publicate pe pagina de internet, în special cele care descriu activitatea centrelor de consiliere și orientare în carieră și a asociațiilor de absolvenți, documente referitoare la evaluarea externă a calității - ARACIS, documente relevante pentru sistemul de calitate, date referitoare la implementarea de proiecte cofinanțate din fonduri europene relevante pentru domeniul monitorizat etc.);

-desfășurarea interviurilor, alături de întocmirea unei liste suplimentare de întrebări personalizate (bazate pe documentarea descrisă anterior);

-centralizarea tuturor datelor și redactarea unor concluzii pentru fiecare universitate alocată.

Raportul este structurat în opt capitole, descriind observațiile și comentariile referitoare la monitorizarea inserției absolvenților la nivelul fiecărei instituții. În unele cazuri,

Unele universități dispun de date multianuale, în multe cazuri fiind limitate pe anumite intervale de timp. Nu este clar dacă metodologiile aplicate sunt generalizate la nivel instituțional. Se estimează o adaptare continuă la solicitările pieței muncii, cu creștere continuă a angajabilității, datorită calității programelor de studiu, eforturilor considerabile la nivel de facultăți și de universitate, dar și dinamicii domeniilor de specializare, rezultatul unor analize periodice nu sunt publicate pe secțiunile publice ale paginilor de internet.

Rapoartele sintetice de evaluare instituțională externă, întocmite ca urmare a vizitei comisiei ARACIS, subliniază în cazul multor instituții de învățământ superior eforturile depuse în direcția monitorizării inserției pe piața muncii, însă s-au evidențiat unele puncte slabe, cum ar fi opinia angajatorilor care au participat la întâlnirea cu experții evaluatori, referitoare la practica insuficientă. De exemplu, experții străini au apreciat că absolvenții au abilități practice reduse și că nu sunt familiarizați cu legislația și standardele aplicabile domeniului de specializare. Totodată, au fost formulate recomandări privitoare la formarea de consilii consultative permanente, cu membri din diverse domenii: mediul de afaceri, ministere, camere de comerț, alte universități partenere, părinți etc.). Rolurile majore ale acestor consilii ar putea include adaptarea programelor de învățământ (inclusiv dezvoltarea de noi discipline, posibilă corelarea cu evaluarea studenților legată de cursurile opționale menționată anterior), cât și în organizarea de sesiuni de practică și de școli de vară, direcțiile planului intern de cercetare.

Ca o caracteristică generală, în funcție de specificul domeniului de specializare universitățile au dezvoltat și, ulterior, consolidat numeroase parteneriate și colaborări cu potențiali angajatori, facilitând obținerea periodică a unui punct de vedere al acestora față de relevanța programelor de studiu pentru

dinamica pieței muncii. În cadrul unor proiecte co-finanțate din fonduri structurale europene, unele instituții au inițiat organizarea de conferințe de management al carierei, respectiv a unor sesiuni de analiză generică și specifică a aptitudinilor, alături de construirea planurilor de dezvoltare a carierei și vizite de studiu la companii (posibili angajatori).

Planurile strategice multianuale menționează crearea de departamente care asigură, pe lângă activități de formare continuă, legătura cu piața muncii. Responsabilitățile atribuite acestor structuri includ: *„analiza programelor din perspectiva relevanței pentru piața muncii, care să sprijine dezvoltarea unor programe de formare postuniversitare; sprijinul unei dezvoltări continu(e) și coerent(e) a centrelor de consiliere și orientare în carieră afiliate facultăților și a altor structuri înființate prin proiecte POSDRU; asigurarea unei gestiuni eficiente și (a unei) valoriz(ări) a programelor ALUMNI; monitorizarea continu(ă) a relevanței calificărilor pentru piața muncii”*.

În numeroase cazuri, statisticile privind inserția absolvenților programelor de licență și master nu sunt disponibile (sau nu sunt publice, neputând fi găsite prin consultarea informațiilor disponibile). Este de presupus că nu există instrumente sau platforme de monitorizare a inserției pe piața muncii, dezvoltate și optimizate pe parcursul unor intervale extinse de timp.

Impresia generală este fragmentarea activităților, dacă există, la nivel de facultate sau chiar de departament și absența unor centralizări la nivelul instituției. Structurile implicate sunt diverse, de la responsabili de an sau persoane din managementul universitar având responsabilități clare și direct atribuite, centre sau departamente dedicate, până la secretariatele facultăților. Paleta de activități desfășurate de centrele de consiliere și orientare în carieră, care desfășoară cel mai frecvent proceduri de colectare a datelor privind angajabilitatea și analiză, este impresionantă din punct de vedere al statutului, dar în multe cazuri lipsesc rapoartele și evaluările sistematice ale rezultatelor, corelate cu acțiuni specifice (de exemplu modificarea curriculei, organizarea cu frecvență mai mare a întâlnirilor cu angajatorilor etc.). De altfel, este o opinie personală faptul că inserția eficientă a absolvenților se poate transforma într-un risc major, în absența unei evaluări periodice a dinamicii pieței.

O alternativă viabilă ar putea fi externalizarea acestor servicii, întrucât absența resursei umane este invocată frecvent ca o cauză majoră a lipsei de proceduri aplicate periodic și sistematic, pentru toate domeniile de specializare acreditate și în mai multe momente de la absolvire (cu relevanță adecvată pentru parcursul profesional al absolvenților).

Este invocată frecvent participarea la activitățile proiectului major Absolvenți pe piața muncii (APM). Experiența dobândită trebuie să fi condus la structurarea și actualizarea unei baze de date cu informații despre absolvenți, însă utilizarea ulterioară a acestora nu este menționată.

Pentru universitățile cu profil medico-farmaceutic, invocarea acordării dreptului de liberă practică după urmarea unui program de rezidențiat este o particularitate, care însă nu explică lipsa datelor cantitative și a monitorizării periodice aplicată celorlalte trei domenii de studii de licență cu frecvență. În acest caz, implicarea organizațiilor profesionale (colegiilor) este esențială. Migrarea specialiștilor este un fenomen semnificativ, care solicită monitorizarea prin implicarea directă a asociației Alunni sau a Centrului specializat în consilierea și orientarea în carieră.

Raportul include un exemplu de bună practică în domeniul monitorizării inserției absolvenților pe piața muncii. Disponibilitatea documentației și a rapoartelor specifice în cazul uneia dintre instituțiile de învățământ superior alocate demonstrează aplicarea sistematică a unor proceduri care conduc la obținerea de date relevante, integrate ulterior în adaptări ale planurilor de învățământ în conformitate cu dinamica mediului socio-economic, opinia angajatorilor și a studenților sau absolvenților.

Măsurile adoptate ca urmare a rapoartelor întocmite sunt analizate din punct de vedere al eficienței. Este remarcabilă implicarea concomitentă a Centrului de Consiliere și Orientare în Carieră, a direcțiilor de management educațional și de relații cu mediul socio-economic. Complementaritatea domeniilor de expertiză permite *elaborarea unor analize/sinteze sau strategii/elemente de strategie pe o anumită temă și alcătuirea bazei informaționale necesare*. De notat faptul că evaluările descrise în proceduri standard de operare coerente, fezabile din punct de vedere al aplicabilității și integrate sistemului de calitate instituit la nivelul universității se efectuează timp de 5 ani după absolvire. Un element foarte important este legat de existența bazelor de date cu potențiali angajatori. Totodată, studenții sunt implicați activ în realizarea acestor activități, iar procedura de operare prevede operațiuni de selecție pentru serviciile tehnico-administrative. Recompensarea poate include scutirea de taxe de școlarizare.

Pentru instituțiile cu profil vocațional, constatarea că un segment important al absolvenților activează pe piața muncii ca liber profesioniști nu trebuie să determine absența monitorizării inserției, ci adaptarea activităților, eventual printr-o implicare mult mai mare a clubului Alunni și a Centrului de Consiliere și Orientare în Carieră.